

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16980

Tarih : 12.03.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12-15 Mart 1995 Aralık tarihlerinde İstanbul Gazi Mahallesi ve Ümraniye’de gerçekleşen katliamlarda yitirilen canların anısına “Gazi ve Ümraniye Katliamları ile Yüzleşme, Hafıza ve Adaletin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi” gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 13-3-2026	Esas No: 2/3592

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
12 Mart 2026
Numara:

T B M M GENEL C V R A K
12 Mart 2026
No: 1816686

GENEL GEREKÇE

12 Mart 1995 tarihinde İstanbul Gazi Mahallesi'nde Alevilerin yoğun olarak gittiği üç kahvehanenin silahlı saldırıya uğramasıyla başlayan ve kısa sürede farklı mahallelere yayılan olaylar, Türkiye'nin yakın tarihindeki en karanlık sayfalardan biri olarak hafızalarda yerini korumaktadır. 12-15 Mart tarihlerinde 3 gün boyunca aralıksız süren saldırılar ve güvenlik güçlerinin müdahaleleri sonucunda Gazi Mahallesi ve Ümraniye'de toplam 23 yurttaş yaşamını yitirmiş, yüzlerce kişi yaralanmıştır.

Aradan geçen yıllara rağmen katliamın tüm yönleriyle aydınlatılamaması, sorumluların hesap vermemesi ve adaletin tesis edilmemesi toplumsal hafızadaki acıyı derinleştirmektedir. Olaylara ilişkin görüntüler, tanıklıklar ve adli raporlar kamuoyuna yansımış olmasına rağmen sorumluların gerçek anlamda yargı önüne çıkarılmaması, davaların yıllarca sürüncemede bırakılması ve nihayetinde etkin bir sonuç doğurmaması adalet duygusunu zedelemiştir.

Gazi ve Ümraniye'de gerçekleşen katliamların ardından yürütülen yargı süreçleri de kamu vicdanını tatmin etmemiştir. Davada yargılanıp sorumluluğu olanların tamamı hakkında verilen beraat kararları ve dosyanın yıllar sonra kapatılması, olayların aydınlatılması yönündeki beklentileri karşılamamıştır. Bu durum, sadece katledilenlerin aileleri açısından değil, toplumun tamamı açısından derin bir adalet sorunu yaratmıştır.

Katliamın üzerinden 31 yıl geçmesine rağmen sonra halen cevap bekleyen sorular vardır. Katliam sürecinde yaşananların tüm yönleriyle ortaya çıkarılması, olayların arka planındaki yapıların ve sorumluların açıklığa kavuşturulması, geçmişle gerçek bir yüzleşmenin en temel koşuludur. Bu nedenle dönemin kamu görevlileri ve olaylarda sorumluluğu bulunduğu iddia edilen tüm kişi ve yapıların bağımsız ve etkili mekanizmalarla soruşturulması gerekmektedir.

Aradan geçen yıllara rağmen Gazi ve Ümraniye katliamları ile yüzleşilmemiş; hakikat açığa çıkarılmamış, sorumlular ortaya konulmamış, ve mağdurların adalet talebi karşılanmamıştır. Bu durum, toplumsal hafızanın sağlıklı biçimde oluşmasını engellemekte; toplumsal barışın tesisini geciktirmekte ve birlikte yaşam kültürünün güçlenmesine yönelik kalıcı sorunlar üretmektedir.

Demokratik hukuk devletlerinde, insanlığa karşı suçlar zaman aşımına tabi değildir. Demokratik toplumun, toplumsal barışın, eşit yurttaşlığın ve birlikte yaşamın inşası ancak hakikatle yüzleşme, adaletin tesisi ve kamusal hafızanın güçlendirilmesiyle mümkündür.

Toplumdaki tüm farklılıkları birbirine düşman eden nefret suçlarına gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve böyle olası katliamların yaşanmaması için hatırlanıp yüzleşilmesi şarttır. Bu nedenle Gazi ve Ümraniye katliamlarında yitirilen canların anısına Gazi mahallesinin bulunduğu ilçe olan Sultangazi ile Ümraniye’de ilçe merkezlerinde “Gazi ve Ümraniye Katliamları Yüzleşme ve Hafıza Anıtı” adında toplam 2 adetten oluşan birer anıtın her ilçede de inşa edilmeli ve bu katliamda yaşamını yitirenlerin isimleri paylaşılmalıdır. Böylece benzeri katliamların toplumun hafızasından silinmesi engellenmiş olacak; insanlığa karşı işlenen tüm suçlara karşı Devletin bütün organlarıyla karşı olduğu mesajı net bir şekilde verilebilecektir.

Bu anlamda bu kanun teklifi; Gazi ve Ümraniye katliamlarının tüm yönleriyle aydınlatılmasını, Devlet arşivlerinin açılmasını, yargı süreçlerinin yeniden ele alınmasını ve kamusal bir yüzleşme ve hafıza mekânının oluşturulmasını amaçlamaktadır.

GAZİ VE ÜMRANİYE KATLİAMLARI İLE YÜZLEŞME, HAFIZA VE ADALETİN SAĞLANMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – Amaç

Bu Kanunun amacı; 12-15 Mart 1995 tarihlerinde İstanbul Gazi mahallesi ve Ümraniye’de gerçekleşen katliamlarla yüzleşmesini sağlamak, hakikati ortaya çıkarmak, adalet mekanizmalarının yeniden işletilmesini temin etmek, mağduriyetleri gidermek ve toplumsal hafızayı güçlendirmektir.

MADDE 2 – Hafıza ve Yüzleşme Anıtı

- (1) İstanbul Sultangazi ile Ümraniye’de ilçe merkezlerinde “Gazi ve Ümraniye Katliamları Yüzleşme ve Hafıza Anıtı” adında toplam 2 adetten oluşan birer anıt her iki ilçede de yaşamını yitirenlerin anısına ilçe merkezlerinde “Gazi ve Ümraniye Katliamlarıyla Yüzleşme ve Hafıza Anıtı” inşa edilir.
- (3) Anıtta, yaşamını yitiren tüm kişilerin isimleri yer alır.
- (4) Anıt alanı, kamusal hafıza mekânı olarak korunur ve ticari amaçlarla kullanılamaz.

MADDE 3 – Hakikat, Adalet ve Yüzleşme Komisyonu

- (1) Gazi ve Ümraniye katliamlarını tüm yönleriyle araştırmak üzere bağımsız bir Hakikat, Adalet ve Yüzleşme Komisyonu kurulur.
- (2) Komisyon; hukukçular, insan hakları savunucuları, tarihçiler, sosyologlar, mağdur ve tanık temsilcilerinden oluşur.
- (3) Komisyonun raporları kamuoyuna açık şekilde yayımlanır.

MADDE 4 – Arşivlerin Açılması ve Şeffaflık

- (1) Gazi ve Ümraniye katliamlarına ilişkin tüm kamu kurum ve kuruluşlarının arşivleri eksiksiz biçimde Komisyonun erişimine açılır.
- (2) Devlet sırrı ve gizlilik gerekçeleri bu suçlar bakımından ileri sürülemez.
- (3) Elde edilen belgeler, kişisel verilerin korunması ilkesi gözetilerek kamuoyuyla paylaşılır.

MADDE 5 – Yargulamaların Yeniden Deęerlendirilmesi

- (1) Gazi ve Ümraniye Katliamları insanlığa karşı suç kapsamında değerlendirilir.
- (2) Etkin soruşturma yapılmayan dosyalar yeniden açılır.
- (3) Zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

MADDE 6 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7 – Bu Kanunun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.